

PÄÄTÖS

Nro 8/2014/2

Dnro ESAVI/53/04.09/2013

Annettu julkipanon jälkeen
24.1.2014

ASIA Kalatien rakentaminen Kymijoen Korkeakoskeen, Kotka

HAKIJA Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on 22.3.2013 aluehallintovirastossa vireille panemassaan hakemuksessa pyytänyt lupaa kalatien rakentamiseen Kymijoen Korkeakoskeen Kotkan kaupungissa.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Vesilain 3 luvun 2 §:n 2 momentti ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti

ASIAAN LIITTYVÄT PÄÄTÖKSET

Viipurin läänin maaherra myönsi 23.4.1927 antamallaan päätöksellä luvan Kotkan kaupungissa Kymijoen itäisimmässä haarassa olevan nykyisen Korkeakosken voimalaitoksen rakentamiseen. Viipurin läänin maaherra myönsi 25.3.1929 Karhula Osakeyhtiö -nimiselle osakeyhtiölle luvan voimalaitoksen uudelleen rakentamiseen. Päätöksen lupaehto 9 kuuluu seuraavasti:

”Jos tulevaisuudessa katsotaan tarpeelliseksi rakentaa patoon kalaporras, on vesilaitoksen omistajan korvauksetta sallittava sellainen sovittaa vesilaitoksen vasemmalle puolelle.”

Itä-Suomen vesioikeus on 19.2.1981 antamallaan päätöksellä myöntänyt A. Ahlström Osakeyhtiölle luvan Kymijoen Pernoon haarassa olevien Korkeakosken haaran ja Koivukosken haaran väliseen vedenjuoksun säännöstelyyn Kotkan kaupungissa. Päätöksen lupamääräys 1 kuuluu seuraavasti:

”Toukokuun 1. päivän ja elokuun 31. päivän välisenä aikana saadaan, Koivukosken patoa tarpeen mukaan sulkemalla, siirtää vettä Koivukosken haarasta Korkeakosken haaraan silloin, kun luontainen vesimäärä Koivukosken haarassa on suurempi kuin $40 \text{ m}^3/\text{s}$. Veden siirtoa ei kuitenkaan saa tapahtua suuremmassa määrin kuin että Korkeakosken haaran vesimäärä nousee enintään määrään $95 \text{ m}^3/\text{s}$. Jos luontainen vesimäärä Koivukosken haarassa tänä aikana on yhtä suuri tai pienempi kuin $40 \text{ m}^3/\text{s}$, tulee veden jakautumisen mainittujen haarojen välillä tapahtua luonnonmukaisessa suhteessa.

Syyskuun 1. päivän ja huhtikuun 30. päivän välisenä aikana saadaan, niin kauan kuin Korkeakosken haaran virtaama on alle $95 \text{ m}^3/\text{s}$, siirtää vettä Koivukosken haarasta Korkeakosken haaraan, ei kuitenkaan enempää kuin että Koivukosken haaran virtaama on vähintään $20 \text{ m}^3/\text{s}$ suuruinen.”

KAAVOITUSTILANNE JA SUOJELTAVAT KOHTEET

Korkeakosken voimalaitosalueella ei ole asemakaavaa, mutta sen pohjoispuolella olevalla teollisuusalueella on asemakaava.

Kymijoen alaosa kuuluu Natura 2000 -verkostoon, mutta Korkeakosken haarassa ei ole suojeltavia kohteita. Nykyisen voimalaitoksen alapuolella sijaitseva vanha voimalaitosrakennus on suojeltu ja Korkeakosken yläpuoliset Pernoonkosket kuuluvat koskiensuojelulain piiriin.

HANKKEEN SIJAINNATILANNE JA SEN YMPÄRISTÖ

Kalatie rakennetaan Kymijoen itäisemmässä haarassa sijaitsevan Statkraft Suomi Oy:n omistaman Korkeakosken voimalaitoksen ja vanhan voimalaitoksen väliselle alueelle yhteiselle maa- ja vesialueelle Landbon yhteiset yliset kosket, kiinteistötunnus 285-876-5-0. Korkeakosken vanha voimalaitosrakennus ja sen yläkanavan reunamuuri ovat nykyisen voimalaitoksen alapuolella oikealla rannalla. Voimalaitoksen alapuolella vasemmalla oleva ranta on teollisuusaluetta. Suunnitellun kalatien alueella pohja on pääosin kalliota, jonka laatua ei ole määritetty. Korkeakosken voimalaitoksen alapuolella länsirannalla on noin 300 m pitkä Kotkan kaupungin omistama heittolaituri.

LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Hankkeen taustaa

Kymijoki on luonnontilaisena ollut Etelä-Suomen merkittävin vaelluskalajoki. Kymijoen vedenlaadun paranemisen tehokkaan jätevesien käsittelyn sekä lohi-, taimen- ja siikaistutusten johdosta kalansaaliit ovat Koivukosken ja Korkeakosken patojen alapuolella nykyisin lähes yhtä suurina kuin viime vuosisadan parhaimpina vuosina. Alimpien patojen yläpuolella on 70 ha lohikaloille sopivaa lisääntymisaluetta. Koivukosken voimalaitoksessa ja säännöstelypadossa on kalatiet. Voimalaitoksen kalatie on toiminut huo-

nosti ja säännöstelypadon kalatie on toiminut vain sellaisina kesinä, jolloin Kymijoen itähaaran virtaama on ollut suurempi kuin voimalaitoksen rakennusvirtaama. Tuolloin ylimääräinen vesi on juoksutettu säännöstelypadon kautta, mikä on houkuttanut nousevia kaloja myös kalatiehen. Vuosina, jolloin ei ole ohijuoksutuksia, vaelluskaloilla ei ole käytännössä mahdollisuutta nousta patojen yläpuolisille lisääntymisalueille. Korkeakosken voimalaitoksen rakentamisen yhteydessä haarojen virtaamia muutettiin siten, että Korkeakosken kautta kulkee vettä noin 2/3 ja Koivukosken haaran kautta noin 1/3. Aiemmin tilanne oli päinvastainen. Tämän muutoksen seurauksena Korkeakosken haaraan hakeutuu vaelluskaloja selvästi enemmän kuin Koivukosken haaraan, mikä korostaa Korkeakosken haaraan rakennettavan kalatien merkitystä.

Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus

Korkeakosken nykyisen voimalaitoksen ohi rakennettavan kalatien avulla on tarkoitus lisätä lohen ja meritaimenen lisääntymis- ja kalastusmahdollisuuksia kalatien yläpuolella.

Vesistötiedot

Kymijoen vesistön valuma-alue on 37 159 km² ja sen järvisyys 18,3 %.

Kymijoen Pernoonhaara jakautuu Kotkassa läntiseen Koivukosken ja itäiseen Korkeakosken haaraan, joista Koivukoskenhaara jakautuu edelleen Langinkosken ja Huuman haaraan. Korkeakosken haara laskee Sunilanlahteen.

Korkeakosken virtaamia hoidetaan niin sanotulla Parikan säännöstelyllä, jossa Koivukosken säännöstelyllä ohjataan haluttu virtaama Korkeakosken haaraan. Juoksutuksista määrätään Itä-Suomen vesioikeuden 19.2.1981 antaman päätöksen lupaehdossa 1.

Ylävedenkorkeuden vaihteluväli (vuorokausikeskiarvo) Korkeakosken voimalaitoksella on normaaliolosuhteissa NN +13,00–13,30 m (pysyvyysväli 0,2–99,9 %). Havaitut vuorokausikeskiarvon minimi ja maksimi ovat NN +12,93 m ja NN +13,47 m. Koko vuoden keskivedenkorkeus on NN +13,17 m ja kalannousuajan 1.5.–31.11. NN +13,20 m. Pysyvyyskäyrän mukaan MW₅₀ % on NN +13,17 m ja kalannousuajan 1.5.–31.11. NN +13,22 m. Hetkittäin vesipinta on vaihdellut vielä enemmän. Luvan mukainen HW on NN +13,30 m. Suunnittelun lähtökohtana on yläveden pysyvyyden vaihteluväli 0,2–99,9 % eli NN +13,00–13,30 m, koska se on teknisesti mahdollista toteuttaa. Vaihtelualueen ulkopuolella saattaa alkaa esiintyä ongelmia.

Alavedenkorkeus vaihtelee paljon, koska alaveteen vaikuttaa merkittävästi merivesi. Alavedenkorkeuden vaihteluväli (vuorokausikeskiarvo) Korkeakosken voimalaitoksella on normaaliolosuhteissa NN -0,01 – +1,0 m (pysyvyysväli 0,2–96,9 %). Havaitut vuorokausikeskiarvon minimi ja maksimi ovat NN -0,30 m ja NN +1,41 m. Hetkittäin vesipinta on vaihdellut vielä

enemmän. Haminan merivedenkorkeuden mareografin mukaan hetkellinen huippukorkeus on ollut 9.1.2005 +1,97 m eli NN +1,9 m. Pysyvyyskäyrän mukaan $MW_{50\%}$ on NN +0,65 m ja kalannousuajan 1.5–31.11. NN +0,57 m. Suunnittelun lähtökohtana on alaveden pysyvyyden vaihteluväli 0,2–96,9 % eli NN -0,01 - +1,1 m, koska se on teknisesti mahdollista toteuttaa. Vaihtelualueen ulkopuolella saattaa alkaa esiintyä ongelmia.

Korkeakosken keskivirtaama on $80 \text{ m}^3/\text{s}$ ja $MQ_{50\%}$ on $89 \text{ m}^3/\text{s}$. Minimi- ja maksimivirtaamat ovat olleet 6 ja $137 \text{ m}^3/\text{s}$.

Kymijoen vesi on Korkeakosken haaran havaintopisteen havaintojen mukaan hapenkylästyksasteen ja kokonaisfosforin osalta pääosin hyvää. Vedenlaatu on parantunut viime vuosikymmenten aikana. Hyvästä vedenlaadusta on osoituksena, että Korkeakosken voimalaitoksen alapuolelle nousee runsain määrin lohta, meritaimenta ja siikaa.

Kymijoki on luonnontilaisena ollut koko Etelä-Suomen tärkein vaelluskalajoki. Lohen, meritaimenen ja siian vaellukset ovat ulottuneet noin 30 km:n etäisyydellä jokisuusta sijaitsevalle Anjalankoskelle saakka, joka on aina muodostanut luonnollisen vaellusesteen ankeriasta lukuun ottamatta. Viidestä joen suuhaarasta Pyhtään ja Huumanhaaran virtaamat ovat liian pienet vaelluskaloille. Ahvenkoskenhaarassa ja Korkeakosken haarassa voimalaitospadot katkaisevat nousukalojen reitin. Ainoa pidempi nousureitti kaloille on Langinkoskenhaara. Kaakkois-Suomen TE-keskuksen aloitteesta aloitettiin lohien ja meritaimenien ylisiirtoja Korkeakosken padon yli. Vuonna 2004 ylisiirrettiin 263 lohta ja meritaimenta ja vuonna 2005 niitä siirrettiin 284 kappaletta.

Vesi- ja ranta-alueiden käyttö

Korkeakosken voimalaitoksen alapuolella länsirannalla on noin 300 metrin pituinen heittolaituri, jolle myydään vuosittain noin 7 000 kalastuslupaa. Siitä saadaan muun muassa lohta, meritaimenta ja siikaa. Kalastuslaiturin kohdalla rantatörmän päällä on Korkeakosken Kalastuskievari.

Korkeakosken voimalaitoksen vesivoima kuuluu kokonaisuudessaan Statkraft Suomi Oy:lle. Vesivoiman käyttö on ollut Kymijoen vesistöissä tärkeä vesistön käyttömuoto. Kymijoen varrella on yhteensä 13 vesivoimalaitosta, joista ensimmäiset on rakennettu 1800-luvun lopulla.

Kymijoessa on harjoitettu uittoa yli kahdensadan vuoden ajan. Kuusankosken yläpuolinen uittosäntö on edelleen voimassa, mutta uitto on ollut keskeytyksissä usean vuoden ajan. Uitto välillä Kuusankoski-Anjalankoski-Pernoonhaara on loppunut, mutta uittosäntöä ei ole kokonaan kumottu. Korkeakosken voimalaitoksen uittoränni on purettu.

Suoritettavat toimenpiteet ja rakenteiden tekninen kuvaus

Kalatietyyppi on pystyrakokalatie, ja se mitoitetaan virtausolosuhteiltaan lohelle ja taimenelle. Kalatiessä on 52 pystyrakoa. Pystyrakojen leveys on 0,3 m muualla paitsi alimmassa altaassa, johon pumpataan lisävettä ja jossa on kaksi 0,6 m leveää pystyrakoa. Lukuun ottamatta ylintä ja alinta aukkoa raot ovat auki pohjaan saakka. Kalatien ylin ja alin rako varustetaan settiurilla, jotta kalatie voidaan tarvittaessa sulkea.

Kalatie koostuu suorista osista, joita yhdistävät niin sanotut suunnanvaihtoaltaat, jotka ovat hieman muita altaita suurempia. Altaiden pituus pääosalla kalatiestä on 2,9 m ja leveys 2,3 m. Mitoitusputouskorkeus Korkeakoskessa on noin 13,3 m. Putous altaasta toiseen on noin 0,25 m. Alaveden ollessa korkealla putouserot ovat kalatien alaosalla pienemmät. Altaiden vesisyvyys vaihtelee yläkanavan vedenkorkeuden mukaan. Yläveden ollessa noin tasolla NN + 13,2 m vesisyvyys keskellä allasta on noin 1,17 m.

Kalatien alapäässä sisäänkäyntiaukkona on 0,60 m leveä ja 2,5 m korkea pystyrako, jonka kynnyshöheus on NN -1,10 m. Raossa automaattiohjauksella oleva luukku liikkuu siten, että alimman altaan vesipinnan ja alaveden vesipintojen korkeusero aukon kohdalla on haluttu vakio (0,1–0,6 m), jolloin ulosvirtaus on aina selkeästi havaittavissa.

Vanhan voimalan yläkanavan sulkevan betonipadon oikeaan reunaan tehdään kiinteä 0,6 m leveä rako, jossa on kavennettu pystyrako. Aukon kiinteä kynnyshöheus (NN +12,02 m) on 10 cm alempana kuin virtaamalaskelmat edellyttävät, jotta virtaamaa voidaan tarvittaessa hieman kasvattaa. Aukon kynnyksessä pidetään normaalitilanteessa 10 cm korkeaa kynnyshöheutta. Kalatien toiminnan aikana aukko on jatkuvasti auki ja suljetaan talveksi luukulla vesitiiviisti. Nykyinen voimalaitoksen yläkanavan syväpuomi/roskapuomi kerää pääosan ajelehtivasta roskasta. Pintaroskan joutumista kalatiehen voidaan edelleen vähentää ottopään pystyraon ylävirran puolelle yläkanavaan kiinnitettävällä syväpuomilla.

Kalojen väliaikaisena säilytystilana voidaan käyttää vanhan voimalan yläkanavan reunamuurin päällä olevaa 8,3 m pitkää allasta, jonka yläpäähen asennetaan säilytyksen ajaksi nousun estävä verkko ja alapäähen alas laskeutumisen estävä nielullinen verkko. Kulku altaalle on padolta ritiläportaita pitkin.

Kalatien katseluikkuna rakennetaan vanhan voimalaitoksen joen puoleiseen päin eteen siten, että kaloja katsellaan vanhan laitoksen sisällä joen puoleisten ikkunoiden kautta. Kalatien ylhäältä avoimet alueet katetaan 1,0 m leveällä kävelyritilätasolla.

Kalatie rakennetaan irti voimalaitosten rakenteista lukuun ottamatta kalatien ylävedenottopään rakenteita.

Kalatien tulee toimia vuosittain ainakin 1.5.–30.11. välisenä aikana. Lisäksi kalatie voidaan avata kevättalvella alas laskeutuville kaloille.

Virtaama kalatiessä vaihtelee välillä 0,4–0,6 m³/s ylävedenkorkeusvälillä NN +13,00–13,30 m. Vedenotto tapahtuu uittosuppilon yläpään sulkuseinään tehtävän pystyaukon kautta. Aukon kiinteä pohja on NN +12,02 m. Kavennetun virtausaukon leveys on 0,35 m ja sen pohjassa on kaksi 5 cm korkeaa irtosettiä, jotka voidaan tarvittaessa poistaa eli mitoitustilanteessa kynnyks on NN +12,12 m.

Aukko purkaa eri ylävedenkorkeuksilla seuraavasti:

Ylävesi	Virtaama
NN +13,30 m	0,60–0,64 m ³ /s
NN +13,20 m	0,55–0,58 m ³ /s
NN +13,10 m	0,48–0,51 m ³ /s
NN +13,00 m	0,42–0,44 m ³ /s

Kalatiessä käytettävä virtaama otetaan Korkeakosken voimalaitoksen virtaamasta silloin, kun Koivukosken haaran vesimäärä on pienempi kuin 50 m³/s ja sen ollessa mainittua suurempi voidaan Koivukosken ohijuoksuusvirtaamaa siirtää Korkeakosken kalatiehen.

Kalatie rakennetaan elo–marraskuun välisenä aikana, jolloin Kymijoen virtaama on pieni ja ylävettä voidaan tarvittaessa hieman alentaa ainakin yläpään töiden kriittisimpien ajankohtien ajaksi. Kalatien alapään rakentamisen ajaksi laitos on suljettava kokonaan tai ainakin kalatien alapään puoleinen vesitie on suljettava ja ylimääräinen vesi johdettava Koivukosken voimalaitoksen kautta. Veteen rakennettava osuus tehdään mahdollisimman kuivana aikana. Työn arvioidaan kestävän 3–4 kuukautta. Työ pyritään toteuttamaan siten, että kalastuslaituritoiminnalle aiheutuva haitta on mahdollisimman lyhytaikainen.

Mittausten mukaan kalatietä varten ei jouduta louhimaan kalliota. Mikäli vähäinen louhinta on tarpeen, se tehdään tärinättömällä menetelmällä riittävää varovaisuutta noudattaen.

Hanketta varten tarvittavat alueet

Työnaikainen kulku järjestetään kosken etelärannalta Statkraft Suomi Oy:n omistamien kiinteistöjen Övre kvarnen RN:o 3:0 ja Tienhaara RN:o 2:193 kautta.

Hankealue sijaitsee yhteisellä vesialueella Landbon yhteiset yliset kosket, kiinteistötunnus 285-876-5-0, josta kalatierakenteiden alle jäävä pinta-ala on 876 m².

Hanketta koskevat sopimukset ja suostumukset

Hakija on ilmoittanut tekevänsä sopimuksen Statkraft Suomi Oy:n kanssa. Pysyvistä käyttöoikeudesta hankealuetta varten tarvittavaan vesialueeseen yhteisestä vesialueesta kiinteistötunnus 285-876-5-0 ei tehtävän sopimuksen mukaisesti makseta korvausta. Mahdolliset työnaikaiset vahingot korvataan erikseen. Työnaikaisesta kulusta kiinteistöjen RN:ot 3:0 ja 2:193 alueella ei makseta korvausta, mutta mahdolliset vahingot korvataan.

Kalastuslaituria lyhennetään voimalaitoksen puoleisesta päästä Kotkan kaupungin kanssa sovittavalla tavalla.

Hakija ja Statkraft Suomi Oy sopivat kalatiessä käytettävän veden vesivoiman korvauksista.

Hankkeen vaikutukset

Muutokset Korkeakosken haaran nykyisiin virtaamiin ovat 0,5–1 % ja Koivukosken haaran virtaamiin 0,2–1 %. Koivukosken haaran pienet virtaamat eivät pienene, koska Korkeakosken kalatiehen siirretään vettä vain suuremmilla virtaamilla. Koivukosken menovirtaaman vuosijakson 1980–2009 pysyvyyssäyrän mukaan Koivukosken virtaama ylittää 58 % ajasta virtaaman 50 m³/s.

Hankkeella ei ole havaittavaa vaikutusta vedenkorkeuksiin.

Toimenpiteet menetysten ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi ja arvio vahingoista

Kalatie rakentaminen voidaan suorittaa pääosin kuivatyönä, joten työnaikaiset vaikutukset lähialueen vedenlaatuun ovat vähäiset.

Työ pyritään toteuttamaan siten, että kalastuslaituritoiminnalle aiheutuva haitta on mahdollisimman lyhytaikainen.

Hankkeen hyödyt ja menetykset

Kalatie lisää ja parantaa merkittävästi lohen ja meritaimenen poikastuotantoa ja kalastusaluetta Korkeakosken ja Anjalankosken välillä Kymijossa.

Hakijan mukaan hankkeesta ei aiheudu sovittavien vahinkojen lisäksi korvattavaa vahinkoa tai haittaa.

Hankkeen kokonaiskustannukset ovat noin 1,7 miljoonaa euroa. Lisäksi syntyy työnaikaisia energiatappioita. Kalatien käyttökulut ovat yhteensä noin 9 000–12 000 euroa vuodessa.

Tarkkailu

Vedenkorkeuksien ja virtaamien tarkkailu on hakijan mukaan tarpeetonta. Voimalaitoksen vedenkorkeuden ja virtaaman havainnointi jatkuu entisellään.

Kalatien toimintaa tarkkaillaan myöhemmin laadittavan Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti.

Hankkeen vaikutukset kalatalouteen ovat positiivisia. Hakija seuraa oma-toimisesti kalatien vaikutuksia, minkä vuoksi muu kalataloudellinen tarkkailu on hakijan mukaan tarpeetonta.

Hakijan esitys lupamääräyksiksi

1. Korkeakoskeen saadaan rakentaa kalatie hakemussuunnitelman liitteenä olevan 26.10.2010 päivättyjen piirustusten "Korkeakosken kalatie; Kalatien asema-/tasopiirustus", "Korkeakosken kalatie; Pituusleikkaus A-A ja "Korkeakosken kalatie; leikkaus B-B" osoittamalla sekä muutoin hakemussuunnitelmasta ilmenevällä tavalla. Tässä kohdassa mainittuja rakenteita voidaan niiden toimivuuden parantamiseksi tarvittaessa muuttaa Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen kalatalouden vastuualueen hyväksymällä tavalla, jos muutoksista ei aiheudu vahingollisia tai haitallisia vaikutuksia toisten oikeuksiin ja etuihin.

Kalatiehen saadaan johtaa se vesimäärä kuin se painovoimaisesti on mahdollista. Kalatiessä käytettävä virtaama on otettava Korkeakosken voimalaitoksen virtaamasta aina silloin, kun Koivukosken haaran vesimäärä on pienempi kuin $50 \text{ m}^3/\text{s}$. Kun Koivukosken haaran virtaama on suurempi kuin $50 \text{ m}^3/\text{s}$, saadaan Koivukosken ohijuokutusvirtaamaa siirtää Korkeakosken kalatiehen.

Kaikki korkeudet on verrattava valtakunnalliseen NN-korkeustasoon. Luvan saajalle myönnetään pysyvä käyttöoikeus kalatien rakentamisen seurauksena pysyvästi rakenteiden alle jääviin alueisiin. Käyttöoikeus koskee kiinteistöä Landbon yhteiset yliset kosket, kiinteistötunnus 285-876-5-0, pinta-ala 876 m^2 . Alue on rajattu hakemuksen liitteenä 3.1 olevaan piirustukseen "Korkeakosken kalatie; Kalatien asema-/tasopiirustus". Luvan saajalla on oikeus kulkea edellä mainitun tilan ja tilojen RN:o 285-419-3-0 Övre kvarnen ja 285-419-2-1 93 Tienhaara kautta rakenteiden huoltoa ja korjausta varten.

2. Suunnitelmassa mainitut työt on suoritettava siten, ettei niistä aiheudu sellaista vahingollista seurausta, joka kohtuullisin kustannuksin on estettävissä ja ettei vesistön käyttöä työn aikana vaikeuteta enempää kuin tarkoitettujen tulosten saavuttamiseksi on välttämätöntä. Veden samentumisesta kalastolle ja kalastukselle sekä rannan käytölle mahdollisesti aiheutuvat haitat on työn suunnittelulla pyrittävä rajaamaan mahdollisimman vähäisiksi. Työstä aiheutuvat välittömästi ilmenevät vahingot on viipymättä korvat-

tava vahingonkärsijöille. Luvan saajan on poistettava vesistöistä ja sen rannoilta rakennusjätteet ja huolehdittava työn muidenkin jälkien siistimisestä.

3. Mikäli päätöksessä tarkoitetuista töistä tai toimenpiteistä aiheutuu sellainen vahinko, haitta tai muu edunmenetyks, jota päätöstä annettaessa ei ole edellytetty ja josta luvan haltija on vesilain säännösten mukaan vastuussa, voi edunmenetyksen kärsinyt tai yleisen edun niin vaatiessa asianomainen viranomaisensaattaa asian lupapäätöksen lainvoiman estämättä aluehallintoviraston käsiteltäväksi siinä järjestyksessä kuin hakemusasioista on vesilain säädetty.

4. Luvan saajan on huolehdittava rakenteiden kunnossapidosta.

5. Luvan saajan noudatettava hakemuksen liitteenä olevissa sopimuksissa luvan saajaan kohdistettuja velvoitteita.

6. Luvan saajan on ilmoitettava töiden aloittamisesta Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle ja Kotkan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

7. Tässä päätöksessä tarkoitetut työt on suoritettava viiden (5) vuoden kuluessa siitä, kun päätös on tullut lainvoimaiseksi. Mikäli töitä ei ole suoritettu määräajassa, lupa raukeaa. Töiden valmistumisesta on ilmoitettava kirjallisesti Etelä-Suomen aluehallintovirastolle ja Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa töiden päättymisestä lukien.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 7, 10 ja 11 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta aluehallintovirastossa ja Kotkan kaupungissa varannut tilaisuuden muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 20.6.2013. Kuulutus on erikseen lähetetty asiakirjoista ilmeneville asianosaisille.

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 6 §:n mukaisesti pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Kotkan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta ja Kotkan kaupungilta.

LAUSUNNOT

1) Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualue on lausunnossaan edellyttänyt, että rakentaminen suoritetaan vesialueelle ja sen muulle käytölle mahdollisimman vähän haittaa tai häiriötä aiheuttavasti. Rakenteiden tulee täyttää kohtuulliset turvallisuuden laatuvaatimukset. Kalatie ja siihen liittyvät rakenteet on pidettävä asianmukaisessa kunnossa.

Luvan saajan on varmistettava ennen töihin ryhtymistä, että rakentamiselle on myös maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset edellytykset. Töiden aloit-

tamisesta ja valmistumisesta on ilmoitettava kirjallisesti Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle.

Hanke ei vaikeuta Suomenlahden vesienhoitosuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden toteutumiseen.

ELY-keskus on puoltanut luvan myöntämistä hankkeelle, koska hanke on tarpeellinen lohen ja meritaimenen lisääntymis- ja kalastusmahdollisuuksien lisäämiseksi kalatien yläpuolella.

2) Kotkan kaupungin ympäristölautakunta on pitänyt hanketta myönteisenä. Hankkeesta ei hankesuunnitelman mukaisesti toteutettuna ennalta arvioiden aiheudu merkittäviä vaikutuksia vesiympäristöön eikä sille ole vesilain mukaista estettä. Työnaikaisia vaikutuksia on syytä tarkkailla silmämääräisesti ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin. Töiden aloittamisen lisäksi mahdollisista ympäristön kannalta merkityksellisistä työnaikaisista ja kalatien käytön aikaisista vahingoista ja päästöistä on ilmoitettava alueelliselle ja paikalliselle ympäristönsuojeluviranomaiselle.

MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET

3) Korkeakoskenalusen kalastusyhtymä on todennut, että kalastuslaiturien omistaa ja sitä hallinnoi Korkeakoskenalusen kalastusyhtymä eikä Kotkan kaupunki kuten asiakirjoihin on väärin merkitty. Vain kalastusyhtymä voi antaa luvan laituriin tehtäviin muutoksiin. Kotkan kaupunki on osakas yhtymässä. Kalastusyhtymän toiminta ei tarvitse kalaporrasta Korkeakoskeen. Yhtymä ei vastusta hanketta, jos toiminta kalastuspaikkana voi jatkua entisenlaisena tai kehittyä edelleen. Kalastusyhtymä tulee vaatimaan korvausta, mikäli yhtymän toimintaa tullaan hankkeella rajoittamaan. Yhtymä on toiminut alueella kalastuksen järjestäjänä jo yli 18 vuotta.

Kalastusyhtymä on tiedustellut, onko tulossa rauhoitusmääräyksiä kalastuksen rajoittamisesta kalaportaan alapuolella. Yhtymän toiminta on kuitenkin turvattava. Yhtymä on tiedustellut myös, mitä vanhalle voimalalle tehdään ja miten kulku kalastuslaiturille tulevaisuudessa turvataan.

4) AA (Styrman RN:o 4:55, Kurittula, Kotka) on todennut hankkeen olevan periaatteessa myönteinen. Selvittämättömiä kysymyksiä ovat tulevat kalastusrajoitukset Korkeakosken alapuolella kiihkeimpään lohen nousu-aikaan. Muistuttaja on ihmetellyt, kuinka alapuolen suurimmalle osakaskunnalle, Pohjun osakaskunnalle, tai muille pienemmille vesialueen omistajille korvataan kalastusrajoitteista aiheutuvat taloudelliset tappiot sekä kuinka kalavesien omistajille korvataan menetettävä laituriosuus. Mikäli vanhan voimalaitoksen kunnostukseen ei myös panosteta, hanke jää vajaaksi.

5) Statkraft Suomi Oy (Yhteisen vesialueen Landbon yhteiset yliset kosket, kiinteistötunnus 285-876-5-0, osakaskiinteistön ja Korkeakosken voimalaitoksen omistajana) on esittänyt seuraavat vaatimukset:

1. Lupa on myönnettävä siten, ettei se ole ristiriidassa ELY-keskuksen ja muistuttajan välillä solmittavan sopimuksen tai kalatien rakentamista koskevan Maveplan Oy:n suunnitelman kanssa ottaen erityisesti huomioon kalatien suunniteltu sijainti.

2. Luvan edellytykseksi on määrättävä, että alueella sijaitseva vanha voimalaitosrakennus yhdistetään kalatien rakentamisen osaksi.

3. Aluehallintoviraston on määrättävä, että ELY-keskuksen on korvattava muistuttajalle kalatien rakentamisesta mahdollisesti aiheutuva energian menetys laadittavassa sopimuksessa sovitulla tavalla.

4. Aluehallintoviraston on määrättävä, että nykyisen uittoaukon kohtaa saadaan käyttää tarvittaessa tulvajuoksuuskapasiteetin lisäämiseksi ja että kalatien rakentamisella tai sijoittamisella ei rajoiteta rakennettavissa olevaa ohijuoksuuskapasiteettia eikä heikennetä uittoaukon ja tuloaukon purkauskapasiteettia.

Muistuttaja omistaa hakemuksen kohteena olevalla alueella sijaitsevan Korkeakosken voimalaitoksen sekä sen vieressä olevan huonokuntoisen vanhan voimalaitosrakennuksen ja sen yläkanavan reunamuurin. Muistuttaja ja ELY-keskus tulevat tekemään sopimuksen Korkeakosken kalatien kautta menevästä virtaamasta aiheutuvan energiatappion korvaamisesta ja kalatien hoidosta. Sopimuksessa tullaan sopimaan sopimusosapuolten välisestä kalatien rakentamiseen ja ylläpitoon liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista.

Sopimuksen pääasiallinen sisältö on seuraava:

1. Mikäli aluehallintovirasto myöntää luvan, ELY-keskus rakentaa Korkeakosken voimalaitospatoon kalatien Maveplan Oy:n 28.12.2012 laatiman suunnitelman sekä aluehallintoviraston asettamien ehtojen mukaisesti omalla kustannuksellaan tai järjestämällään rahoituksella. Statkraft Suomi Oy:llä ei ole velvollisuutta osallistua kalatien rakentamiskustannuksiin.

2. ELY-keskuksella on oikeus johtaa voimalaitoksen yläpuolelta vettä kalatiehen enimmillään 0,5 m³/s.

3. ELY-keskus vastaa yksin myös niiden kustannusten rahoituksesta, jotka aiheutuvat veden pumppaamisesta kalatiehen voimalaitoksen alapuolelta sekä ylipäätään veden juoksuttamisesta.

4. ELY-keskus korvaa Statkraft Suomi Oy:lle kalatien kautta juoksettavasta vesimäärästä aiheutuvan tappion täysimääräisesti. Korvattava energia määräytyy juoksetettavan vesimäärän mukaan. Putouskorkeutena menetettävän energian laskemisessa käytetään 12,5 m ja hyötysuhteena 0,90. Jos laitoksen mahdollisen uusimisen yhteydessä hyötysuhde muuttuu, käytetään laskennassa uutta hyötysuhdearvoa.

5. Korvausta ei makseta, mikäli Koivukosken luontainen virtaama on yli 50 m³/s, jolloin kalatien vesi otetaan ohjjuokutusvirtaamasta.
6. Korvattavan energian arvo lasketaan kertomalla kalenterikuukauden aikana menetetty energia vastaavan kalenterikuukauden NORDPOOL-keskiarvohinnalla.
7. ELY-keskus vastaa kalatien korjauskustannuksista.
8. Statkraft Suomi Oy:llä on oikeus laskuttaa ELY-keskukselta vuosittain edellisen vuoden aikana menetetty energia.
9. Statkraft Suomi Oy vastaa kalatien operatiivisesta käytöstä kuten luukujen avaamisesta ja sulkemisesta ja rakenteiden yleisestä tarkkailusta. Statkraft Suomi Oy ei vastaa mistään kalatien korjauskustannuksista eikä mistään muistakaan pysyvistä kustannuksista.
10. Sopimus raukeaa, mikäli kalatietä ei ole rakennettu 31.12.2020 mennessä.

Sopimuksen yksityiskohdat ovat vielä viimeisteltävinä. Statkraft Suomi Oy:lle on merkityksellistä, että se ei ole vastuussa kalatien rakentamisesta aiheutuvista kustannuksista ja että sille korvataan sen menettämä energia. Osapuolet ovat alustavin sopimusehdoin päässeet lähtökohtaisesti yhteisymmärrykseen, paitsi keskinäisestä kalatien rakentamiseen liittyvästä kustannusten jaosta, niin myös kalatien rakentamiseen ja toimintaan liittyvistä yhtiölle aiheutuvien menetysten korvauksista. Maveplan Oy:n suunnitelma ja mainittu sopimus ovat sidoksissa toisiinsa.

Kalatie ja siihen liittyvä katseluikkuna rakennetaan Statkraft Suomi Oy:stä riippumattomista syistä, minkä vuoksi vanhan voimalaitoksen kunnostamiseen liittyvät velvoitteet ja kustannukset on perusteltua kytkeä kalatien rakentamiseen ja kunnossapitoon liittyviin velvoitteisiin. Siten myös vanhaan voimalaitokseen liittyvät kunnostus-, muutos- ja kunnossapitokustannukset kuuluvat allekirjoitettavassa sopimuksessa ja lupaehtoesityksessä määritellyllä tavalla ELY-keskukselle, mikäli lupa hankkeelle myönnetään.

Suunniteltu kalatie ei saa poistaa mahdollisuutta käyttää nykyistä uittoaukon kohtaa tulvajuokutuskapasiteetin lisäämiseksi tai muutenkaan rajoittaa rakennettavissa olevaa ohjjuokutuskapasiteettia. Laskelmien mukaan uittoaukon ja tuloaukon purkukyky yhteensä voisi olla noin 61 m³/s, mikä on kalaportaan suunnittelussa otettava huomioon. Kalaportaan rakentaminen ei saa heikentää tätä mahdollista purkauskapasiteettia.

Statkraft Suomi Oy on täydentänyt muistutustaan 17.10.2013. Yhtiö on todennut, että sen ja ELY-keskuksen välisen sopimuksen toteutumisen kannalta juokutuskapasiteettia koskeva määräys on erityisen merkityksellinen. ELY-keskuksen mainitsemat monet eri keinot juokutuskapasiteetti-vaatimuksen ratkaisemiseksi voivat lopulta esimerkiksi patoturvallisuuden näkökulmasta aiheuttaa sen, että Korkeakosken voimalaitokselle asete-

taan sellaisia vaatimuksia, joita sopimuksella nimenomaisesti pyritään välttämään. Päätöksessä tulee määrätä, että suunnitteilla olevan kalatien rakentaminen ja hyödyntäminen eivät saa merkittävästi kaventaa Korkeakosken voimalaitokselle rakennettavissa olevaa ohijuoksutuskapasiteettia. Samoin nykyisen uittoaukon kohtaa tulee voida käyttää tarvittaessa tulvajuoksutuskapasiteetin lisäämiseksi.

6) Kalastuspiste Kotka Oy ja Kymen Korkea Oy ovat ilmoittaneet haluvansa saada lisätietoa suunnitellun kalatien rakentamisen vaikutuksista Kotkan Korkeakosken alueen ja heittolaiturin matkailuelinkeinoon ottaen huomioon muistutuksessa esitetyt asiat.

Muistuttajien yritykset palvelevat Korkeakosken heittolaiturin kalastajia tarjoamalla heille majoitus- ja ravintolapalveluja sekä kalastustarvikkeita heittolaiturin välittömässä läheisyydessä. Yritykset järjestävät opastettuja kalastusretkiä Korkeakosken heittolaiturille ja vuokraavat asiakkailleen veneitä, kalastusvälineitä jne. Ne vuokraavat myös koko heittolaituria vuosittain useiden viikkojen ajan Korkeakosken Alusen Kalastusyhtymältä ja istuttavat heittolaiturin vesialueelle runsaasti saaliskalaa asiakastapahtumiin varten. Muistuttajat ovat myös vesialueen omistajia Pohjun osakunnan vesialueella.

Muistuttajat ovat hankkineet heittolaiturin välittömästä läheisyydestä tontteja lomakylän rakentamista varten. Alueen kaavaa ollaan vahvistamassa. Alueen kehittämis- ja rakentamissuunnitelmat on tehty nykytilanteen mukaisesti. Mikäli suunnitelmien mukaan nykyistä heittolaituria lyhennetään, muistuttajat ovat pyytäneet selvittämään sen vaikutukset alueen kalastuksen uudelleen järjestelyihin sekä kalastajamääriin heittolaiturilla.

HAKIJAN SELITYS

Hakija on todennut **Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen 1)** lausunnosta, että rakentamisen edellyttämien maankäyttö- ja rakennuslupien tarve tullaan ottamaan huomioon ennen töihin ryhtymistä. Töiden aloittamisesta ilmoitetaan Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle.

Hakija on todennut ottavansa huomioon **Kotkan kaupungin ympäristö- ja lautakunnan 2)** vaatimukset työnaikaisten vaikutusten tarkkailemisesta silmämääräisesti ja ryhtymisestä tarvittaessa tarvittaviin toimenpiteisiin. Töiden aloittamisesta ja mahdollisista ympäristön kannalta merkittävistä vahingoista ja päästöistä tullaan ilmoittamaan alueelliselle ja paikalliselle ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Hakija on todennut **Korkeakoskenalusen kalastusyhtymän 3)** väitteeseen hakemuksessa esitettyyn virheelliseen tietoon kalastuslaiturin omistuksesta, että hakemus on siltä osin virheellinen ja että hakija ottaa tämän huomioon jatkotoimissa.

Hakija on todennut, että kalastusjärjestelyt tulevat osittain muuttumaan kalatien valmistumisen jälkeen. Viime vuosien käytännön mukaan ELY-keskus on päätöksellään poistanut lohen, taimenen ja siian rauhoitusajan

Korkeakoskella. On todennäköistä, että rauhoitusaika tullaan palauttamaan joko kalastuslain mukaisesti alkavaksi 11.9. tai muutetaan alkavaksi 1.10. Tästä niin sanotusta yleiskalastuksesta poiketen kalastusmatkailutoiminnalle tullaan antamaan poikkeuslupia. Mahdollisista rajoituksista ei aiheudu Korkeakoskenalusten kalastusyhtymälle taloudellisia menetyksiä. Alueen vetovoimaisuus lisääntyy selvästi, mikäli kalastettavat vaelluskalat ovat luonnossa syntyneitä. Lisäksi toimiva kalatie jo sinällään lisää alueen houkuttavuutta.

Kalatie vuoksi joudutaan nykyistä kalastuslaituria lyhentämään noin 9 m, minkä vuoksi kalatien rakentamisen yhteydessä hakija sitoutuu korvaamaan tämän menetyksen joko rakentamalla vastaavan määrän uutta laituria tai rahallisella korvauksella.

Vanha voimalarakennus on tarkoitus kunnostaa osana kalatiehanketta. Rakennuksella on hyvät edellytykset tarjota puitteet esimerkiksi voimalamuseo-, kahvila- ja/tai muulle matkailutoiminnalle. Rakennukseen rakennetaan katseluikkuna, josta kalojen nousua voidaan tarkkailla.

Kalatie rakentaminen toteutetaan siten, että pääsy kalastuslaiturille turvataan kaikissa tilanteissa.

Hakija on todennut **AAn** 4) muistutuksesta kuten edellä kohdassa 3).

Hakija on vastannut **Statkraft Suomi Oy:n** 5) esittämiin vaatimuksiin seuraavasti:

1. Hakija tulee noudattamaan sovittua suunnitelmaa ja kalatien sijainti tulee olemaan suunnitelman mukainen. Hakija on toimittanut sopimusluonnoksen muistuttajalle, mutta ei ole saanut siihen vastausta. Yhtiön kanssa on sovittu, että hakija tarkentaa sopimusehdotelmaa muutamilta osin. Lopullista ehdotelmaa ei kuitenkaan voida tehdä, ennen kuin vanha voimalaitosrakennusta koskevassa asiassa on päästy yhteisymmärrykseen Kotkan kaupungin kanssa.

2. Vaatimukseen alueella sijaitsevan vanhan voimalaitoksen yhdistämisestä kalatien rakentamisen osaksi hakija on todennut, että suunnitelmassa vanha voimala on osa kalatierakennetta. Rakennukseen on tarkoitus rakentaa katseluikkuna, joka mahdollistaa vaelluskalojen liikkumisen seuraamisen. Hakija on esittänyt Kotkan kaupungille, että se ottaisi voimalarakennuksen haltuunsa ja alkaisi kehittää sitä matkailukohteena. Neuvottelut ovat kesken, mutta hakija toimittaa tiedon aluehallintovirastolle ja Statkraft Suomi Oy:lle, kun Kotkan kaupungin kanssa asiasta on päästy yhteisymmärrykseen.

3. Vaatimukseen kalatien rakentamisesta mahdollisesti aiheutuvan energianmenetyksen korvaamisesta hakija on todennut, että asiasta tullaan sopiaan. Hakijan tekemän sopimusluonnoksen teksti vastaa pitkälti muistuttajan vaatimusta.

4. Patoturvallisuusasiakirjoissa Korkeakosken tulvajuoksutuskapasiteetiksi on määritetty 157 m³/s. Mainittu juoksutusmäärä on asiakirjojen mukaan mahdollista juokсутtaa Korkeakosken padon (voimalaitoksen) koneellisesta tulva-aukosta, kun luukkujen avaus on noin 4,3 metriä. Vedenkorkeuden mainitussa tilanteessa on laskettu olevan Parikassa NN + 13,95 m. Nykyisessä tilanteessa on osoittautunut, että ylärajan NN +13,50 m alapuolella pysyminen ei erityistilanteissa (hyttö, suuret tulvat) ole käytännössä mahdollista. Kyseessä oleva uittoaukko sisältyy Kymen lääninhallituksen 13.10.1945 antaman päätöksen mukaan padon aukkoihin. Uittoaukko on uiton päätyttyä valettu betonilla umpeen. Hakija ei tunne asian tarkempaa historiaa. Yhtiö on käytännössä luopunut uittoaukosta, vaikkakin nykyinen tilanne on vahvistamatta lupapäätöksellä.

Tulvajuoksutuskapasiteetin kasvattaminen on mahdollista padon myötävirtaan vasemmalle puolelle tehtävillä juoksutusrakenteilla, Koivukosken säännöstelypadon juoksutuskapasiteettia parantamalla, Parikan vedenkorkeuteen liittyvien lupaehtojen muuttamisella sekä suunnitellun kalaportaan kohdalla sijaitsevan suljetun uittoaukon kautta teknisesti mahdollisilla lisärakenteilla ja -juoksutuksilla. Ilmastonmuutokseen mahdollisesti liittyvän juoksutuskapasiteetin lisääminen ei olennaisesti vaikeudu, vaikka kalaporras toteutetaan suljetun uittoaukon kohdalle. Kalaportaan rakentamista koskeviin lupamääräyksiin ei ole syytä sisällyttää Korkeakosken padon juoksutuskapasiteettia ja sen lisäämistä koskevia määräyksiä.

Kalastuspiste Kotka Oy:n ja Kymen Korkea Oy:n 6) vaatimukseen lisätiedon saamisesta kalatien vaikutuksista alueen matkailuelinkeinoon hakija on viitannut osittain muistutuksista 3) ja 4) antamaansa selitykseen. Hakija on korostanut, että kalastusmatkailuelinkeinon erityisasema tullaan huomioidaan mahdollisissa kalastusrajoituksissa.

Edellisten selitysten lisäksi hakija on ilmoittanut, että hakemuksessa mainitut sopimukset ovat vielä tekemättä. Vesialueen omistajalta on kuitenkin saatu suullinen ilmoitus, että heillä ei ole mitään kalatien rakentamista vastaan ja että he allekirjoittavat sopimuksen heti sen jälkeen kun Statkraft Suomi Oy on tehnyt sopimuksen hakijan kanssa.

Patoturvallisuusviranomaisen lausunto

Aluehallintovirasto on 11.11.2013 pyytänyt Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta patoturvallisuusviranomaisena lausunnon hankkeesta.

Hämeen ELY-keskus on todennut, että louhinta saattaa olla patoturvallisuusasetuksen (319/2010) 8 §:n tarkoittama erityinen rasitus, joka on padon tarkkailussa huomioitava. Korkeakosken voimalaitospato on luokiteltu 2-luokan padoksi. Suunnitelman mukaisesti toteutettuna kalatie ei muuta padon luokkaa, eikä se vaikuta padon turvallisuuteen.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Luparatkaisu

Aluehallintovirasto myöntää Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle luvan kalatien rakentamiseen Kymijoen Korkeakoskeen hakemuksen mukaisesti hakemukseen liitetyn 26.10.2010 päivätyn asemapiirustuksen 3.1 mukaiseen paikkaan Kotkan kaupungissa.

Aluehallintovirasto myöntää Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle pysyvän käyttöoikeuden hanketta varten tarvittavaan 876 m²:n suuruiseen edellä sanotusta piirustuksesta ilmenevään alueeseen Landbon yhteiset yliset kosket -nimisen osakaskunnan hallinnoimasta yhteisestä vesialueesta kiinteistötunnus 285-876-5-0.

Aluehallintovirasto myöntää Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle oikeuden Korkeakosken kalastusyhtymän omistaman kalastuslaiturin muuttamiseen suunnitelman mukaisesti.

Aluehallintovirasto määrää myönnetystä käyttöoikeudesta ja oikeudesta kalastuslaiturin muuttamiseen maksettavaksi korvaukset lupamääräyksessä 5. Hakija tulee sopimaan vesivoiman menetyksen korvaamisesta. Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu muuta vesilain mukaan korvattavaa menetystä.

Luvan saajan on noudatettava vesilakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä sekä seuraavia lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

Rakenteet

1. Kalatie rakennetaan 26.10.2010 päivättyjen tasopiirustuksen nro 3.1 ja leikkauspiirustusten nrot 3.2 ja 3.3, mittakaava 1:100 mukaisesti.

Kalatien rakenteisiin voidaan Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksymällä tavalla tehdä vähäisiä muutoksia, jotka eivät aiheuta haitallisia vaikutuksia vesistöissä eivätkä muutoinkaan loukkaa yleistä tai yksityistä etua.

Veden johtaminen kalatiehen

2. Kalatiehen saadaan johtaa se vesimäärä, joka painovoimaisesti on mahdollista. Kalatiessä käytettävä virtaama on otettava Korkeakosken voimalaitoksen virtaamasta aina silloin, kun Koivukosken haaran vesimäärä on pienempi kuin 50 m³/s. Kun Koivukosken haaran virtaama on suurempi kuin 50 m³/s, saadaan Koivukosken ohjuoksutusvirtaamaa siirtää Korkeakosken kalatiehen.

Töiden suorittaminen

3. Vesiosuuden rakentamistyöt on tehtävä siten ja sellaisena aikana, että vesistölle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä.

Kalatien liittäminen voimalaitospatoon on tehtävä Statkraft Suomi Oy:n kanssa sovittavalla tavalla.

Kunnossapito

4. Kalatien rakenteet on pidettävä asianmukaisessa kunnossa.

Korvaukset

5. Luvan saajan on, ellei toisin sovita, maksettava kertakaikkisena korvauksena myönnetystä käyttöoikeudesta Landbon yhteiset yliset kosket-nimiselle osakaskunnalle 438 euroa.

Luvan saajan on, ellei toisin sovita, maksettava kertakaikkisena korvauksena myönnetystä oikeudesta kalastuslaiturin muuttamiseen Korkeakosken kalastusyhtymälle 300 euroa.

Korvaukset on maksettava ennen toimenpiteeseen ryhtymistä, kuitenkin viimeistään vuoden kuluessa siitä, kun päätös on saanut lainvoiman. Eräpäivästä lähtien korvaukselle on maksettava vuotuista viivästyskorkoa. Viivästyskoron määrä on korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitettu kulloinkin voimassa oleva viivästyskorko lisättynä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

6. Töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva, välittömästi ilmenevä edunmenetys on viivytyksettä korvattava vahinkoa kärsineelle.

Jos hankkeesta aiheutuu edunmenetys, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu ja josta luvan saaja on vesilain säännösten mukaisesti vastuussa, eikä asiasta sovita, voidaan edunmenetyksestä vaatia tämän ratkaisun estämättä korvausta hakemuksella aluehallintovirastossa.

Töiden aloittaminen ja toteuttaminen

7. Hankkeen toteuttamiseen on ryhdyttävä neljän vuoden kuluessa ja hankke on toteutettava olennaisilta osin viiden vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa ja myönnetyt oikeudet raukeavat.

8. Kalatietä ei saa ottaa käyttöön ennen kuin luvan saaja on sopinut Statkraft Suomi Oy:n kanssa vesivoiman menetyksen korvaamisesta.

Ilmoitukset

9. Töiden aloittamisesta on etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Kotkan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja tarkoituksenmukaisella tavalla asianomaisille maanomistajille.

10. Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Kotkan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Perustelut

Kalatie mahdollistaa lohen ja meritaimenen nousun Korkeakosken voimalaitospadon ohi padon yläpuolisille poikastuotantoalueille. Hanke parantaa siten vaelluskalojen lisääntymistä ja kalastusta. Vaelluskaloja hakeutuu Korkeakosken voimalaitoksen rakentamisen yhteydessä muutettujen Koivukosken ja Korkeakosken haarojen virtaamien muutosten vuoksi selvästi enemmän Korkeakosken haaraan. Tämän vuoksi Korkeakosken haara soveltuu kalatien rakentamiseen.

Kalatien rakentaminen voidaan toteuttaa lähes kokonaisuudessaan kuivaustyönä, jolloin vaikutukset vesistöön ovat vähäiset. Hanke ei vaikuta sanottavasti vedenkorkeuksiin. Muutokset Korkeakosken ja Koivukosken haaran nykyisiin virtaamiin ovat vähäiset. Koivukosken haaran pienet virtaamat eivät pienene, koska Korkeakosken kalatiehen siirretään vettä vain suuremmilla virtaamilla.

Viipurin läänin maaherran 25.3.1929 antaman voimalaitoksen uudelleen rakentamista koskevan päätöksen lupaehdon 9 mukaan voimalaitoksen omistajan on korvauksetta sallittava sovittaa kalaporras voimalaitoksen vasemmalle puolelle, jos sellainen katsotaan tarpeelliseksi rakentaa padon yhteyteen.

Kalatie rakennetaan yhteiselle alueelle Landbon yhteiset yliset kosket, kiinteistötunnus 285-876-5-0. Kalatierakenteita varten tarvittavan alueen pinta-ala on 876 m². Hanke on yleisen tarpeen vaatima, joten käyttöoikeus voidaan myöntää vesilain 2 luvun 13 §:n 3 momentin nojalla. Käyttöoikeudesta määrätään maksettavaksi korvaus lupamääräyksessä 5. Aluehallintovirasto arvioi korvauksen suuruudeksi 0,50 euroa/m².

Kalatien rakentaminen edellyttää voimalaitoksen alapuolella edellä sanottulla alueella olevan kalastuslaiturin lyhentämistä noin 9 metrillä. Koska laiturin lyhentäminen ei sisälly edellä mainittuun käyttöoikeuteen, aluehallintovirasto myöntää oikeuden laiturin muuttamiseen ja määrää tästä maksettavaksi korvauksen lupamääräyksessä 5. Menetys voidaan myös korvata pidentämällä kalastuslaituria, mikäli luvan saaja sopii siitä laiturin omistajan kanssa.

Kalatiehen johdettava virtaama vähentää Korkeakosken voimalaitoksessa tuotettavan energian määrää. Hakija on ilmoittanut sopivansa vesivoiman menetyksen korvaamisesta Statkraft Suomi Oy:n kanssa.

Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaan liitetyn Kaakkois-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelman vuoteen 2015 mukaan Kymijoen itähaarat-Koskenaluksen ekologinen tila on luokiteltu tyydyttäväksi ja tavoitteena on hyvän tilan saavuttaminen viimeistään vuonna 2027. Kymijoen itähaaran toimenpiteet koostuvat kalan kulun ja nousumahdollisuuksien parantamiseen, virtaamaolosuhteiden edistämiseen ja koskialueiden kunnostamiseen liittyviin toimenpiteisiin. Mahdolliseksi toimenpiteiksi on kirjattu muun muassa Korkeakosken kalatie ja Koivukosken voimalaitoksen kalatien parantaminen. Hanke on siten vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden mukainen.

Hankkeen hyötyä on vaikea arvioida rahassa. Hakemuksen mukaan hankkeesta aiheutuvat menetykset ovat myöhemmin sovittavat energiamenetykset huomioon ottaen noin 300 000 euroa. Hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Sovelletut säännökset

Vesilain 2 luvun 13 §:n 3 momentti ja 14 §, 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2) kohta, 6, 7, 8, 10 ja 18 § sekä 13 luvun 11 ja 16 §

Lausuntoihin ja muistutuksiin vastaaminen

Aluehallintovirasto ottaa **Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen 1)** lausunnon luparatkaisusta ja lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla huomioon.

Aluehallintovirasto toteaa **Kotkan kaupungin ympäristölautakunnan 2)** lausunnosta koskien hankkeen vaikutusten tarkkailua, että hankkeen vesistövaikutukset ovat vähäiset. Hakemuksen mukaan hakija seuraa oma-toimisesti hankkeen kalataloudellisia ja vesistöön kohdistuvia vaikutuksia eikä niistä ole tarpeen antaa erillistä lupamääräystä. Vaatimus mahdollisista ympäristön kannalta merkityksellisistä työnaikaisista ja kalatien käytön aikaisista vahingoista ja päästöistä ilmoittamisesta hylätään tarpeettomana.

Aluehallintovirasto toteaa **Korkeakoskenalusen kalastusyhtymän 3)** muistutuksesta kalastuslaiturin omistuksen osalta, että luvan saaja on selityksessään ilmoittanut hakemuksessa olevan virheellinen tieto kalastuslaiturin omistuksesta.

Aluehallintovirasto toteaa **Korkeakoskenalusen kalastusyhtymän 3)** ja **AAAn 4)** muistutuksista, että mahdolliset kalastukselle asetettavat rajoitukset eivät kuulu tähän hakemusasiaan. Luvan saaja on ilmoittanut selityksessään, että kalastusmatkailutoiminnalle tullaan antamaan poikkeuslupia

kalastukseen eikä mahdollisista rajoituksista aiheudu Korkeakoskenalusen kalastusyhtymälle taloudellisia menetyksiä. Luvan saaja on määrätty korvamaan nykyisen kalastuslaiturin lyhentämisestä aiheutuvan menetyksen joko rahallisesti tai rakentamalla lyhennettyä osuutta vastaava määrä uutta laituria. Vanhan voimalarakennuksen kunnostus ei kuulu tähän hakemusasiasaan. Hakijan mukaan rakennus on tarkoitus kunnostaa osana kalatietehanketta. Kalatien rakentaminen toteutetaan siten, että pääsy kalastuslaiturille turvataan kaikissa tilanteissa.

Aluehallintovirasto toteaa **Statkraft Suomi Oy:n 5)** muistutuksesta, että lupa hankkeelle on myönnetty hakemukseen sisältyvän suunnitelman mukaisesti.

Aluehallintovirasto toteaa muistuttajan vaatimukseen edellyttää päätöksessä vanhan voimalaitosrakennuksen yhdistämistä kalatien rakentamisen osaksi, että kalatien rakentaminen ei edellytä vanhan voimalarakennuksen kunnostusta, eikä kunnostus siten kuulu tähän hakemusasiasaan. Hakijan mukaan rakennus on kuitenkin tarkoitus kunnostaa osana kalatietehanketta.

Kalatien aiheuttaman energiamenetyksen korvaamista koskevan vaatimuksen osalta aluehallintovirasto toteaa, että lupamääräyksen 8 mukaan kalatietä ei saa ottaa käyttöön ennen kuin luvan saaja on sopinut yhtiön kanssa vesivoiman menetyksen korvaamisesta.

Aluehallintovirasto toteaa vaatimukseen Korkeakosken padon juoksutuskapasiteettia ja sen lisäämistä koskevien määräysten antamisesta, että tulvajuoksutuskapasiteetin kasvattaminen on hakijan mukaan mahdollista padon myötävirtaan vasemmalle puolelle tehtävillä juoksutusrakenteilla, Koivukosken säännöstelypadon juoksutuskapasiteettia parantamalla, Parikan vedenkorkeuteen liittyvien lupaehtojen muuttamisella sekä suunnitelun kalaportaan kohdalla sijaitsevan suljetun uittoaukon kautta teknisesti mahdollisilla lisärakenteilla ja -juoksutuksilla. Juoksutuskapasiteetin lisääminen ei olennaisesti vaikeudu, vaikka kalaporras toteutetaan suljetun uittoaukon kohdalle.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 5 184 euroa.

Lasku lähetetään myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Maksu määräytyy valtioneuvoston asetuksen (1572/2011) aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2012 ja 2013 mukaisesti. Asetuksen liitteenä olevan maksutaulukon mukaan kalatietä koskevan hakemuksen käsittelystä perittävän maksun suuruus on 3 840 euroa.

Maksu peritään 35 prosenttia taulukon mukaista maksua korkeampana koska asian käsittelyn vaatima työmäärä on ollut taulukossa mainittua työmäärää suurempi. Asian käsittelymaksu on siten 5 184 euroa.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
/ elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri -vastuualue

Jäljennös päätöksestä

Kotkan kaupunki
Kotkan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
/ ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (sähköpostitse)
Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
/ kalatalousviranomainen (sähköpostitse)
Suomen ympäristökeskus (sähköpostitse)

Ilmoitus päätöksestä

Listan dpoESAVI-53-04-09-2013 mukaan.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Kotkan kaupungin virallisella ilmoitustaululla.

MUUTOKSENHAKU Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite Valitusosoitus

Jukka Leinonen

Anne Valjakka

Asian ovat ratkaisseet ympäristöneuvos Jukka Leinonen ja ympäristölakimies Anne Valjakka, joka on myös esitellyt asian.
AV

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **24.2.2014**.

Valitusoikeus Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, hankkeen sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät, valtion valvontaviranomainen sekä hankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen aluehallintovirastolle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Etelä-Suomen aluehallinto-virastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
postiosoite:	PL 110, 00521 Helsinki
puhelin:	(vaihe) 0295 016 000
fax:	09 6150 0533
sähköposti:	ymparistoluvat.etela@avi.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallinto-viranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.